

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. II. Caveat sibi Sacerdos referre peccatum, quod ex paucis
pœnitentibus audivit. Et ne dixerit, pœnitentem esse talis Religionis vel
Monasterii; aut in tali Civitate, maximè si non est ampla, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

sed etiam factis & notibus potest peccator, & peccatum confessum exterius significari; adedque equalis fit injuria poenitenti, & Sacramento. Sicuti non minus peccat, qui factis aut notibus, quam qui verbis detrahit, seu crimen occultat, extra Confessionem cognitum, proculat.

Nec obstat, quod facta aut nutus non sint per se instituta ad significandos conceptus; sufficit namque, quod absolute significant peccatorem, & peccatum confessum, sive sint instituta ad hoc, sive non; cum equalis semper, ut dictum est, fiat prejudicium poenitenti, & Sacramento; quoniam aequè infamatur poenitens, ut clarum est, adeoque aequè redditur Sacramentum odiosum.

Secundò declarat ibi Concilium; neque licitum esse, indirectè revelare peccatorem & peccatum, dicit enim: *Aut alio quovis modo aliquatenus prodatur* &c. id est, directè vel indirectè; quoniam in moralibus ejusdem rationis est, aliquid indirectè velle, quando obiectum, seu effectus vel detrimentum, idem est, prout est in presenti casu.

Fit autem revelatio indirectè; quando non quidem expressis verbis, aut aliis signis prodatur peccator & peccatum; dicitur tamen, aut fit aliquid; ex quo audientes vel videntes, possunt peccatorem vel peccatum aliquo modo fundatè suspicari. Et ideo addidit Concil. *ly Cautè*, id est, non solum absque ulla directà expressione personæ, sed etiam absque ulla suspitione personæ.

Denique in illis verbis significatur; duo debere concurrere, ut sigillum violetur: unum est, ut peccatum vel peccata in Confessione detecta revelentur; alterum, ut persona, quæ confessa est, aliquo modo prodatur: *Caveat* (inquit Concil.) *ne aliquatenus prodatur peccatorem*. Et infra: *Quoniam quis peccatum præsumptè revelare*, sic videlicet, quod aliquotusque conjunctim prodatur ipse peccator.

Quando ergo dicitur, Sacerdos debere celare peccata contentis, intelligendum id est, conjunctim & non divisim, ita ut non possit dicere: *Talis est mihi confessus talia peccata*; quamvis dicere possit: *Talis est mihi confessus*, quando ex illis verbis, ne remotè quidem, aliquis potest suspicari ipsa peccata; vel etiam: *Talia peccata audiri in Confessione*, quando nemo ex eis, ne remotè quidem, potest suspicari personam contententem.

Appositè Greg. cap. 2. dist. 6. de Poenit. *Sacerdos ante omnia caveat, ne de his, qui ei confitentur, peccata alicui recitet*. Non recitat autem peccata de his, qui ei contententur, nisi conjunctim revelet peccata & peccatorem.

His præsuppositis, accedo ad casus particulares, in quibus indirectè revelatur peccatum & peccator conjunctim. Itaque

CONCLUSIO II.

Caveat sibi Sacerdos referre peccatum, quod ex paucis poenitentibus auditur. Et ne dixerit, poenitentem esse talis Religionis vel Monasterii; aut in tali Civitate, maximè si non est ampla, regnare sodomiam, usuram &c. Possent etiam occurrere tales circumstantiæ, ut dicens: *Talis mihi hodie confessus est*, frangeretur sigillum.

ECce casus aliqui particulares, in quibus indirectè frangitur sigillum. De primo casu patet veritas Conclusionis; quia singuli ex illa relatione patiuntur suspitionem contra se, ac proinde fit ipsis injuria, & Sacramento, quod redditur odiosum.

Eadem est ratio secundi casus; cum ex tali locutione redundet ignominia in totum Ordinem seu Monasterium, & consequenter in ipsum poenitentem, qui est pars Ordinis vel Monasterii.

De tertio casu est major ratio dubitandi, eò quod infamia unius civis, non ita redundet in infamiam totius civitatis vel concivium, sicut infamia unius Religiosi redundat in infamiam totius Ordinis, vel aliorum Religiosorum. Ratio disparitatis; quia Religiosi ob unius Instituti professionem incredibiliter sunt magis uniti & connexi, quam homines, qui tantum intra eosdem muros habitant, qui parum curant, si aliquis ex ipsis sit fur, & suspendatur publicè, quod tamen gravissimè tolleraretur in religioso Ordine.

Sed quamvis hoc verum sit, haud equidem idcirco recedendum à Conclusionè: nam certum est aliquam esse connexionem inter concives, ratione cujus constituunt unum aliquod corpus politicum; quod licet non reddatur infame propter unius vel alterius peccatum, tamen verè infame est, si in eo regnent sodomia, usura, & similia gravissima peccata, propter quæ meritò cives omnes haberentur suspecti; maximè, sicut habet Conclusio, si non est ampla civitas. Quidni ergo reddatur Confessio odiosa? Ita Multi docent, quos citat Diana part. 2. tract. 15. resol. 13. quibus adde Villalobos in Sum. tom. 1. tract. 9. dist. 73. n. 5. & alios Recentiores.

His tamen non obstantibus, non ignobilis (inquit Diana ibi) Auctores sentiunt in his casibus

17. Probatur 2. pars Concl.

Probatur 1. part.

18. Ratio dubitandi de 3. parte.

Probatur hac parte.

Diana. Villalobos.

19. Aliquibus casibus

Occurrunt objectioni.

15. Non licet etiam indirectè prodatur peccatum.

Quid si indirectè revelat.

16. Quomodo Sacerdos debet celare peccata contentis.

1. dist. 6. de Poenit.

licet op-
posita sen-
tentia.
Onuphrius.
Sylvius.

casibus (2. & 3.) Confessarium peccare, non tamen frangere sigillum. Ita Onuphrius Opus. de Sigill. Sect. 4. q. 4. §. Sequitur ultimo, & novissimè Sylvius in Addit. ad 2. p. q. 11. a. 3. quaest. 2. ubi asserit: Qui solitus in aliquo loco excipere Confessiones, dicit, in eo committi gravia crimina, non quidem frangit sigillum; sed nihilominus, si absque spirituali utilitate, vel coram infirmioribus hoc dicat, existimantibus Confessionem tali sermone revelari, graviter peccat, tum contra Sacramentum, à quo sic alienari possunt, tum per scandalum. Hæc Sylvius. Et ante ipsum hoc idem docuerat Navar. in Manuali c. 8. n. 16. Vitalis in Candel. tract. de Sigill. n. 26. Megala in 1. p. l. 1. c. 16. n. 11. Henriquez in Sum. lib. 6. c. 21. n. 6. Hucusque Diana.

Navarrus.
Vitalis.
Megala.
Henriquez.

Sed tu tene nostram sententiam, quoniam omnis illa revelatio est contra sigillum, quæ nata est alienare peccatores ab ipso Sacramento: nam sigillum inductum est, ne homines alienarentur à Confessione; cum ergo, ut fatetur Sylvius, revelatio in illis casibus possit saltem infirmiores alienare à Confessione; quidni sit propriè peccatum contra sigillum? Præsertim cum non solum infirmiores, sed etiam multi viri docti existiment, Confessionem tali sermone revelari; proinde & ipsi poterunt ab illo Sacramento alienari, & scandalizabuntur audito tali sermone.

20.
An in tali
casu incur-
ratur pœna
cap. Omnis
utriusque.

Si autem queratur; an etiam talis Confessarius incurrat pœnam ordinariam cap. Omnis utriusque. Adverte, inquit Arriaga Disp. 45. n. 32. in fine, in hoc casu non incurri pœnas impositas à jure, contra revelantes Confessionem; quia hi non pœnitentis, sed civitatis vel Ordinis peccata manifestant. Hæc ille.

Negant Ar-
riaga &
Malderus.

Et Malderus supra cap. 12. postquam dixit, non licere Confessario dicere, quod in loco, ubi Confessiones audivit, gravia fiant peccata; nam etiam hoc, inquit, redundat in gravamen istius Communitatis, & posset Confessionem reddere odiosam, præsertim in Communitate, non adeò magna. Post hanc, inquam, doctrinam querit præfatus Auctor, an violet Confessionis sigillum, qui dicit, in Ordine tali Religiosorum hoc aut illud peccatum fuisse admissum, quod ex sola Confessione novit: & respondet; talem graviter peccare, quàmvis (inquit) non possit puniri pœnâ ordinariâ Canonis Omnis utriusque. Eò autem magis peccat, quod magis in particulari dicit de hoc Ordine. Nugnus tamen excusat, & putat idem esse, ac si Religiosus dicat ex Confessione, inter sæculares Sacerdotes fieri ista peccata.

Verùm in his prudens judicabit: quàmvis enim non dategatur in particulari pœnitens, fieri tamen potest, ut in fama sua lædatur aliqua Communitas, vel Universitas, vel Ordo aliquis: quod per se est illicitum, & majus

peccatum, quando fit ex Confessione; præsertim cum etiam ex consensu pœnitentis non liceat Confessionem revelare; quando id cederet in infamiam alterius. Hæc tamen Malderus. Non satis explicans; an illa major malitia sit propriè fractio sigilli, an verò alia irreverentia respectu Sacramenti; nisi quod dicat, talem non posse puniri pœnâ ordinariâ; sine tamen aliqua probatione.

Et ego judico, probationem Arriagæ frivolum esse; non enim civitas vel Ordo peccat, sed cives vel Religiosi; adeoque revelans peccata civitatis vel Ordinis, revelat peccata civium vel Religiosorum: cur ergo non possit puniri pœna ordinariâ Canonis: Omnis utriusque? Quia, inquis, licet peccatum peccatoris revelet, non tamen ipsum peccatorem.

Sed responsio patet ex dictis: licet enim non prodatur peccatorem directè & perfectè, et sic dicam, equidem indirectè & inchoatè, sed remotè; quia reddit omnes, quorum unus est ipse peccator, suspectos; jam autem jus non aliud requirit, quàm ut quovis modo aliquatenus prodatur peccatorem.

Hinc etiam solvitur alia ratio, quam supra adducit Dian. Nam, inquit, in illis loquendi modis nulli pœnitenti fit injuria, cum non sit periculum (ut suppono) quod illius illorum peccatorum cognoscatur.

Respondet; non est periculum, ut in particulari cognoscatur, Transeat; ergo non fit illi injuria, Neg. Conseq. sufficit enim ad hoc quod cognoscatur in confuso, & quod fit injuria toti civitati vel Ordini, cuius est pars. Et ideo judico probabilius, Confessarium in illis casibus non solum peccare propriè contra sigillum, sed etiam posse puniri pœnâ ordinariâ cap. Omnis utriusque.

Idem sit judicium de sequenti casu; in quo Confessarius dicit de aliquo Religioso, qui solet confiteri Confessario ordinario, nec potest alteri confiteri, sine licentia specialis Prælati: Talis mihi hodie fuit confessus, dum tamen aliunde audientes probè sciant, non debent illo die Confessarium ordinarium; maxime si hoc dicat, postquam petierat à Prælato facultatem absolvendi unum subditum à refectione.

Ratio est; quia in illis circumstantiis implicitè dicit; Talis confessus est mihi peccatum, quod reservatum: sicut ergo qui hoc diceret explicitè, ab omnibus haberetur fractor sigilli, & dignus pœnâ ordinariâ; pari ratione etiam ille, qui hoc diceret implicitè, cum æquale fiat injuria, ut supra tactum est, per implicitam & explicitam revelationem.

Unde, inquit Lugo Disp. 23. n. 65. multò minus Prælati possent dicere: Titius petiit à me facultatem totam pro suo Confessario; per hoc enim magis declararetur vel indicaretur necessitas pœnitentis. Ita Eminent.

Verum non sufficit, quod magis declaratur necessitas, nisi declararetur ex Confessione. Unde qui negant, per illam petitionem in Prælo generari scientiam confessionalem; consequenter negant illam Consequentiam Lugonis, & rationem disparitatis darent, quod Prælati non delectet necessitatem penitentis ex Confessione; secus Confessarius, qui audit peccatum reservatum in Confessione. Ut ergo Consequentia Lugonis valeat, debet supponi (de quo disputavimus Concluf. præced.) per petitionem illam penitentis generari in Prælo scientiam confessionalem, hoc est, illam petitionem esse inchoatam Confessionem;

Sed nunquid eadem est ratio Prælati, qui postquam dedit mihi potestatem, absolventi unum subditum à reservatis, casu invenit eum mihi confitentem? Putas, quia hic poterit dicere eidem subdito: Ego te inveni confitentem Confessario extraordinario, absque fractione sigilli? quid si aliquis tertius illum invenisset mihi confitentem, num tenebitur illud habere sub sigillo?

Videtur quod teneatur: quia dicere illum tali horâ mihi extraordinariè confessum, videtur æquivalenter esse dicere, quod ille confitebatur reservata, vel certè vehementem suspicionem de hoc ingerit. Sicut ergo esset contra sigillum dicere, quod ille confitebatur reservata, si aliquis casu audivisset, sic videtur esse contra sigillum, si dicas, confessum mihi fuisse tali horâ.

Ita docet Arriaga supra n. 34. in fine dicens: Omnibus ergo ponderatis judicarem illum, qui vidit ipsum confitentem, teneri eo sigillo ad secretum: & reverâ est sigillo Confessionis non teneatur, tenebitur gravissimè sigillo naturali; loquor casu quo inde possit deveniri in suspicionem gravis peccati. Hec ille.

At verò Lugo supra n. 67. Credo, inquit, Prælatum imprudenter acturum, si de re illa loquatur ipsi subdito, vel ulli alteri; item tertium illum iniquè acturum, si manifestet, quod vidit illum confitentem; neutrum tamen credo esse violatorem sigilli sacramentalis: si enim ille Religiosus iret ad Pœnitentiarium Papæ in Basilica S. Petri, licet daret occasionem suspitioni de casu reservato non tenerentur ad sigillum omnes, qui illum ibi vident confitentem.

Ratio autem est; quia qui illum vident, non accipiunt illam notitiam ex notitia, quam penitens dat Confessario, sed ex notitia, quam per ipsam actionem dat omnibus, qui eum vident: notitia autem, quæ aliis datur, non est Confessio: ergo illa non affert obligationem sigilli, ut supra diximus de illo, qui vult adesse alios testes suæ Confessionis, non obligari testes ad sigillum, propter eandem rationem.

Aliud verò est de ipso Confessario, cum dicit mihi penitens, se velle mihi confiteri; illa enim est Confessio inchoata & notitia, quam incipit mihi dare ut Confessario, in ordine ad Absolutionem obtinendam; quare ego teneor ad sigillum: illi autem alii, qui vident illam actionem externam, quæ ex se est notitia ad alios, non tenentur ad sigillum; sed solum ad secretum, ne infament penitentem, dum illa actio est secreta, quæ actio, prout in ordine ad alios, non est Confessio, etiam inchoata, licet in ordine ad Confessarium sit talis, & ideo eam obliget ad sigillum. Hucusque Lugo.

Sed contra facit; quod Confessarius non tantum habeat notitiam Confessionis ex verbis penitentis, quibus dicit, se velle mihi confiteri, sed etiam ex visione illius actionis externæ; habet quippe oculos, sicut ille, qui casu transit, & videt penitentem genuflectentem ante Confessarium: sicut ergo ille, qui transit, ex illa visione accepit notitiam non sacramentalem, quæ proinde potest uti absque fractione sigilli, ut vult Eminens, quidni etiam Confessarius?

Vel si notitia, quam accipit Confessarius ex illa visione est sacramentalis, quæ proinde non possit uti sine fractione sigilli; quidni etiam notitia, quam transitens accipit ex simili visione? Nonne notitia, quam transitens accipit ex auditione Confessionis est sacramentalis? Ergo similiter quam accipit ex visione; si verum est, quod notitia Sacerdotis sit talis.

Putas, quia Pœnitentiarius Papæ, in exemplo supra posito, potius teneatur ad sigillum, quam alii, qui vident Religiosum confitentem? Hi autem non tenentur; quoniam qui it ad eum locum publicum, jam eo ipso exponit se omnibus, ut videatur, dum confitetur; ac proinde non potest velle esse sub secreto, quod sit confessus: sicut qui, advocatis testibus, diceret sua peccata, non tenerentur illi ad sigillum, neque Confessarius, qui hoc ipso habet duplicem scientiam, unam confessionalem, aliam communem cum cæteris, hæc autem quare non possit uti sicuti cæteri? Vide dicta Seç. præced. Concluf. 3.

At verò qui secretò confitetur (ut supra ponitur in casu) intendit directè hoc ipsum occultare, ac proinde debet hoc esse sub secreto. Ita Argumentatur Arriaga supra n. 34.

Verum hoc argumentum non videtur generaliter concludere, sed tunc solum, quando talis Religiosus possit secretò confiteri si vellet, vadit tamen ad locum publicum ad majorem sui humiliationem. Nam si aliquis non possit confiteri, nisi audientibus aliis, v. g. in navi tempore naufragii, certum est, omnes audientes teneri ad sigillum. Ergo si ita

Q q obli-

25. Alius casus de Prælo etiam dicitur.

26. Secreta Arriaga, non obligant sigillo.

Oppositum tenet Lugo.

27. Ratio est.

28. Argumentum in contrarium.

29. quod non videtur generaliter concludere.

29. quod non videtur generaliter concludere.

29. quod non videtur generaliter concludere.

obligat visio in casu proposito, sicuti auditio, sequitur manifestè, omnes qui vident aliquem publicè confitentem, quando secretò non potest confiteri, obligari ad sigillum.

Ecce fundamenta utriusque sententiæ, elige magis favorabilem Sacramento, & non errabis in Fide aut bonis moribus. Ad alios casus festinat calamus; & quærit, quomodo possit & debeat respondere Confessarius, quando interrogatur de auditis in Confessione?

CONCLUSIO III.

Interrogatus de peccato confesso, quâcumque restrictione additâ, licetè affirmat, etiam cum juramento, se nescire. Interrogatus, an talem absolverit, si non absolvit, dicat, se functum fuisse suo officio, vel, *Quid ad te?* Poterit tali casu schedulam Confessionis negare pœnitenti; &, si est peccator publicus, etiam Communionem.

30.
Confessarius, simpli-
citer inter-
rogatus de
peccato confesso,
debet illud
negare.

Quando non additur ad interrogationem aliqua restrictio, sed simpliciter quæritur à Confessario; num sciat, Petrum v. g. occidisse Paulum, vel, an Petrus occiderit Paulum; potest secundum omnes respondere, se nescire; immo si diceret, se scire, non solum iniretè, sed directissimè violaret sigillum Confessionis, ut clarum est.

Perinde autem est, siue dicat, se nescire, siue dicat, non occidisse. Ratio est; quia si dicat, se nescire, subintelligitur, aut certè ab omnibus subintelligi debet, tali scientiâ, quæ subservire potest ad illud revelandum; nam hic est sensus interrogationis: ergo responsio negativa de huiusmodi scientia ab omnibus debet intelligi. Et reverà talem scientiam non habet Confessarius ex sola Confessione.

Idem est, si dicat, Petrum non occidisse Paulum; subintelligitur quippe, aut certè ab omnibus subintelligi debet, ita ut possim, aut debeam tibi hoc revelare; ille enim est sensus interrogationis: ergo similiter responsio- nis: ergo nullum hic intervenit mendacium; quia non est restrictio purè mentalis, sed quæ ex circumstantiis ab omnibus prudentibus facile percipitur, aut percipi potest. Cumque juramentum sequatur significationem verbo-

etiam eum
juramento,

rum; quam hic & nunc habent, liquet profectò, Confessarium in illis circumstantiis posse jurare, se nescire, Petrum occidisse Paulum, vel, Petrum non occidisse Paulum, vel etiam; se non audivisse, Petrum occidisse Paulum.

Quod ultimum addo: quia Aliqui asserunt Soto, quòd dixerit 4. dist. 18. q. 4. a. 5. illa verba: *Non scio*, faciliùs posse excusari, quam illa: *Non audivi*. Sed meliùs dicitur cum communi DD. eodem modo posse excusari, quia sicut hæc: *Non scio*, restringuntur ex intentione loquentis & aliis circumstantiis ad scientiam, de qua interrogatio fit, vel fieri debet; pari ratione etiam illa: *Non audivi*, restringuntur ad illam auditionem, de qua interrogatio fit, vel fieri debet, id est, auditione extra Sacramentum, siue in ordine ad rem auditam alteri manifestandam.

Dixi: *Asserunt Soto*; quia reverà id non docet, ut patet ex ejus verbis, quæ subscribere. Quid autem, si Sacerdos interrogetur: *Num audisti Petrum hoc crimen patrasse?* Tunc enim non admitteretur responsio per, *Nescio*, quia inepta esset: nam licet quis nesciat illud esse factum, quod auditivè factum esse, scit tamen audivisse. Respondetur, optimè possit respondere: *Non memini*: Nam idem est dicere: *Nescio*, ut dicam, quòd: *Non memini*, ut dicam, meminisse enim scire est. Sed præterea, si iudicetur suspicio, optimè etiam respondere potest: *Non audivi*: quoniam cum audire ad scientiam quoque pertineat, eundem recipit sensum, scilicet: *Non audivi*, tamquam homo, ut dicam, sed ut Deus, ut non dicam. Ita Soto.

Hoc ergo suppono tamquam factis certum, & tutum in praxi. Quæro autem; an idem sit dicendum, quando Iudex v. g. licet inquisitor, expressè tamen excludit illam restrictionem, interrogans Confessarium, an in Confessione, & ut minister Dei, audiverit tale peccatum, v. g. Petrum occidisse Paulum; quæro, inquam, an tali casu possit Confessarius dicere adque mendacio: *Non audivi*, & jurare sine perjurio, se non audivisse.

Ante omnia (inquit Dicastillo Disput. 21. n. 125.) rejiciendus est error Gabriel. in 4. dist. 21. q. 1. a. 3. dub. 1. casu 3. dicentis, Confessarium interrogatum sub juramento, & coactum ad respondendum, debere revelare Confessionem; ne sit perjurus. Ita Dicastillo.

Sed nobis ante omnia rejiciendus est error Dicastillonis, qui, ut manifestè patet, non legit Gabriellem propriis oculis; sed cæcus, eos secutus fuit, & ideo in foveam cecidit. Quod ne gratis dicere videar, subscribo verba Gabrielis. Tertius casus est: Si celatio Confessionis cederet in peccatum Confessoris, ut si Confessor produceretur in testem contra confitentem,